

Vlaams
Parlement

vergadering **C229**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 3 mei 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de erkenning van vorstschade door het Landbouwrampenfonds – 1931 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de gevolgen van de nachtvorst van 19 op 20 april 2017 en de erkenning als uitzonderlijk weerfenomeen – 1949 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Els Robeyns aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, en aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over schade aan de fruitteelt door nachtvorst – 1956 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de status van 'vrije uitloop' in het kader van de ophokplicht in het geval van vogelgriep – 1876 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over financiële gevolgen van de ophokplicht voor houders van kippen met vrije uitloop – 1991 (2016-2017)	9

VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de erkenning van vorstschade door het Landbouwrampenfonds – 1931 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de gevolgen van de nachtvorst van 19 op 20 april 2017 en de erkenning als uitzonderlijk weerfenomeen – 1949 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Els Robeyns aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, en aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over schade aan de fruitteelt door nachtvorst – 1956 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Schauvliege.

De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, tijdens de nacht van 19 op 20 april is de temperatuur in de fruitstreek tot 6 graden onder nul gedaald, wat natuurlijk een ramp is voor de ontluikende bloesems en het fruit in Haspengouw. Ondanks de maatregelen die de boeren genomen hebben, zoals de plaatsing van warmeluchtblazers, rookpotten en zo verder, blijkt nu toch dat haast al het fruit onder anderhalve meter hoogte kapotgevroren is. Zo'n warmteblazer kan de temperatuur maar met 3 graden verhogen, en dat is onvoldoende gebleken. Afhankelijk van de fruitsoort is 60 procent tot in sommige soorten 90 procent van de oogst verloren. Daarbij komt ook nog eens dat het resterende fruit extra ziektebestrijding nodig zal hebben en extra behandeld zal moeten worden.

In het verleden is het Landbouwrampenfonds zeven keer tussengekomen bij natuurrampen, voor een totaal van net geen 44,5 miljoen euro.

Voor de fruittelers is dit verhaal de zoveelste klap. Ze gaan nu al jaren gebukt onder het aanhoudende Russische embargo. Vorig jaar in juni kwam daar nog eens die zware storm bovenop. De landbouwers hebben zich de laatste jaren aangepast aan de nieuwe en moeilijke omstandigheden, maar dit lijkt voor velen van hen nu toch wel de druppel te veel. Nevenactiviteiten die ze hebben ontwikkeld, zoals bloesemtoerisme, rondleidingen, fruitsappen en zo, gaan echt niet voldoende zijn om de aanhoudende en blijvende klappen nog langer op te vangen.

Minister, is er ondertussen al uitsluitel van het KMI of dit eventueel erkend kan worden als een uitzonderlijke weersituatie? Zo neen, wanneer komt daar uitsluitel over? Zijn er eventueel nog andere ondersteuningsmogelijkheden die u kunt beloven of toestaan aan de sector, als blijkt dat er vanuit het Landbouwrampenfonds geen mogelijkheden zijn om de boeren te ondersteunen? Welk geld is daar precies beschikbaar in het Landbouwrampenfonds? Hoeveel steun zou er eventueel mogelijk zijn?

De gemeenten hebben een regierol in heel dit verhaal dat er een schattingscommissie zou moeten komen. De gemeenten kunnen daar een rol in opnemen, om de schade te bepalen, samen met de boeren. De vorige keer werd dat ook gedaan. Is het nuttig dat zij die regierol nu al op zich nemen en de dossiers verzamelen? Of is dat te voorbarig en dient er gewacht te worden op het verhaal van de erkenning door het KMI?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, door de vraagstelling van collega Engelbosch kan ik mijn inleiding heel wat korter maken.

Ter aanvulling: de nachtvorst trof niet alleen de telers uit Haspengouw of het Hageland. Ook de streken rond het Waasland, de Antwerpse Kempen, het Pajottenland en de Westhoek werden getroffen. En niet alleen de fruittelers, maar ook de boomkwekers zijn slachtoffer van het grillige weerfenomeen. Daar zien we dat de jonge zaailingen van beuken en eiken verloren zijn, terwijl de laanbomen hoogstwaarschijnlijk een groeiachterstand hebben opgelopen. Verder melden de kwekers ons ook dat een aantal vaste planten, maar ook de sierheesters, veel schade vertonen. Dat is mede een gevolg van de warme maand maart, waardoor veel vroeger dan andere jaren een eerste schot werd aangemaakt. De fruittelers en boomkwekers hopen dan ook dat de nachtvorst kan worden beschouwd als een uitzonderlijk weerfenomeen, om een beroep te kunnen doen op het rampenfonds.

Ik weet, minister, dat deze vragen uitzonderlijk vroeg komen, maar daarmee zorgen we er vanuit de commissie voor dat er blijvende aandacht is voor deze problematiek. Mijn vragen sluiten aan bij die van de collega. Hebt u al weet van de beslissing van het KMI? Gaat het hier in casu om een uitzonderlijk weerfenomeen? Indien u nog geen kennis hebt van de beslissing, wanneer zal die beslissing mogelijk geweten zijn?

Wat zijn de gevolgen voor de fruittelers en boomkwekers als het KMI besluit dat het niet om een uitzonderlijk weerfenomeen gaat? Zijn er dan andere steun- of compensatieregelingen mogelijk?

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp.a): Uiteraard sluit mijn vraag aan bij die van de collega's. Naast de fruittelers en de boomkwekers kan ik nog een derde categorie toevoegen, namelijk de wijnbouwers, want die zijn ook getroffen. Ik denk dat de context duidelijk is, minister: onze landbouwers zijn getroffen door een ramp, niet door een algemene ramp zoals vorig jaar, maar in dit geval door een landbouw-ramp. Onze gemeente is al gecontacteerd om de schadecommissie samen te roepen, enerzijds omdat men hoopt dat het als ramp erkend kan worden, anderzijds ook omdat het voor de fruittelers die nog met een forfait werken, belangrijk kan zijn dat de schadecommissie de schade vaststelt.

Minister, mijn vragen zijn dezelfde als die van de collega's. Is er al uitsluitel van het KMI of het hier effectief over een uitzonderlijk weerfenomeen gaat? Zal dit erkend kunnen worden als ramp? Ik wil me zeker ook aansluiten bij de andere vraag van collega Engelbosch: zijn er nog andere ondersteuningsmogelijkheden?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik ben het natuurlijk eens met de collega's die erop wijzen dat de fruitsector hard getroffen is door tal van tegenslagen, en dat dit er nog eens bovenop komt. We moeten de situatie inderdaad goed opvolgen.

Een algemene ramp wil zeggen dat er algemene schade is. Als er alleen landbouwschade is, kunnen we spreken over een landbouw-ramp. Het geval dat we nu meegemaakt hebben met de vorst en het feit dat er schade is ten aanzien van de fruitteelt, gaat dus de richting uit van een landbouw-ramp. Maar er zijn nog een aantal voorwaarden waaraan moet worden voldaan. Eerst en vooral moet het om een natuurlijk fenomeen gaan dat een uitzonderlijk karakter heeft. Concreet betekent dat dat de terugkeerperiode van het bewuste fenomeen minstens twintig jaar moet zijn. Een fenomeen dat vaker dan om de twintig jaar voorkomt, kan

niet in aanmerking komen voor een erkenning als landbouwramp. De tweede voorwaarde is dat de schade hoger moet liggen dan 1,24 miljoen euro, met een gemiddelde schade per dossier van minstens 5580 euro.

Net zoals bij het algemene rampenfonds heeft de wetgever dus strikte voorwaarden bepaald waaronder dit moet vallen. Beide rampenfonds zijn noodfondsen, en daarom moeten er ook noodsituaties zijn om er een beroep op te kunnen doen.

Dan kom ik bij de recente schademeldingen vanuit de fruit-, wijnbouw- en sier- teeltsector. Het uitzonderlijke karakter wordt beoordeeld door het KMI, en dus hebben wij direct aan het KMI gevraagd om het uitzonderlijke karakter van de nachtvorst tussen 19 en 20 april te beoordelen. Het KMI heeft laten weten dat zij volop bezig zijn met de analyse en dat dat wel even zal duren. Op dit ogenblik kunnen we daar dus nog geen uitsluitsel over geven en moeten we wachten op wat het KMI daarover zal rapporteren.

Wat betreft de vraag naar de middelen in het Landbouwrampenfonds, moet u weten dat er twee fondsen zijn, het algemene rampenfonds en het Landbouwrampenfonds, maar dat dat geen aparte fondsen zijn in de begroting. Dat zijn fondsen die gefinancierd worden vanuit het Vlaams Fonds voor Lastendelging. We kunnen dus niet stellen dat daar zoveel miljoen euro in zit, want het is dus iets dat kan putten uit dat algemene Vlaams Fonds voor Lastendelging.

De vergoedingen die aan telers worden toegekend als een landbouwramp erkend wordt, hangen af van een aantal parameters. Het zou ons veel te ver leiden om in detail te gaan, maar de schadevergoeding kan variëren tussen 250 en 114.700 euro per bedrijf.

Wat betreft het samenroepen van de gemeentelijke commissies die de schade aan landbouwteelten ramen, moeten we natuurlijk eerst de analyse van het KMI afwachten. Want als niet aan die voorwaarde voldaan is, is dat natuurlijk niet nodig. Uiteraard zal, op het moment dat de beslissing van het KMI meegedeeld wordt, daar direct goed en rechtstreeks over gecommuniceerd worden.

Ik wil dus niet vooruitlopen op alle 'wat als?'-vragen die hier gesteld zijn. We moeten afwachten wat daaruit komt. Ik heb wel al meegegeven dat we wat betreft betalingen of vergoedingen aan ondernemers, niet zomaar kunnen doen wat we willen. We zitten daar altijd in een Europese context die we moeten naleven, die van de Europese staatssteunregels. Voor rampenfonds zijn er natuurlijk uitzonderingen, maar ook daar moet je strikt binnen het uitgetekende kader blijven. De eengemaakte concurrentieregels worden daar ook altijd heel nauwgezet onder de loep genomen. Daar moeten we aan voldoen. Ik denk dat dat een antwoord is op de vragen die hier zijn gesteld.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, bedankt voor uw antwoord. Ik stel vast dat iedereen in deze commissie, en uzelf ook, erkent dat het vandaag zeer moeilijk is voor de fruittelers en voor de landbouw in het algemeen, en dat dit er inderdaad nog eens bovenop komt.

Als ik het zo hoor, is het toch geen evidente zaak om erkend te worden als landbouwramp. Die voorwaarden lijken mij vrij streng en strikt te zijn. Enerzijds begrijp ik dat wel: het moet natuurlijk over een noodsituatie gaan, want het is, zoals u zelf zegt, een noodfonds. Het moet een uitzonderlijke situatie zijn. Maar ik denk dat we vandaag echt wel kunnen zeggen, als we alles samen nemen, dat dit uitzonderlijk is. Ik hoop dat, als het KMI in zijn analyse zegt dat dit erkend kan worden, er zo snel mogelijk een uitbetaling zal komen per dossier.

U wilt niet vooruitlopen op het geval dat het KMI met een negatieve analyse zou komen, dus dat er geen erkenning zou zijn als landbouwramp. Ik zou toch willen vragen wat dan eventueel de mogelijkheden zouden kunnen zijn. Er moet toch een plan B zijn? Stel dat het KMI zegt dat dit geen uitzonderlijk verhaal is, dan moet u toch een plan B hebben om ondersteuning te geven aan de landbouwers, misschien zelfs binnen een Europese context. Ik heb een aantal krantenartikelen gelezen, en ik vermoed dat er in heel Europa wel wat schade is. Het klinkt misschien cynisch, maar het is misschien een voordeel dat er overal wat schade is, dat de prijzen hoog blijven en er schaarste is. Dat is dan een geluk bij een ongeluk, als ik dat zo mag uitdrukken. Ik had dus toch graag geweten wat eventueel uw plan B is, als er geen erkenning komt als landbouwramp.

U zegt dat het KMI bezig is met die analyse en dat dat even duurt. Hebt u er enig idee van over welke termijn we dan spreken? Wanneer zou men weten of het dan effectief erkend zou worden als landbouwramp of niet?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, alvast bedankt voor uw antwoord. Ik heb bij mijn vraagstelling daarnet al gesteld dat ik mij ervan bewust ben dat de vragen van mezelf en de collega's vrij vroeg komen, maar het is goed dat de commissieleden dit probleem alert opvolgen. Ik heb uit uw antwoord begrepen dat u zeker en vast zelf ook heel alert reageert op deze situatie.

Bij mijn eerste vraagstelling had ik ook al gevraagd of u wist wanneer we uitsluitend zullen hebben van het KMI. Wanneer zal dat ongeveer zijn? Wij kijken uiteraard met veel belangstelling uit naar dat antwoord, maar de mensen uit de sector doen dat natuurlijk met nog veel meer belangstelling dan wijzelf.

Als het Landbouwrampenfonds niet zou bijspringen, begrijp ik uit uw antwoord dat u impliciet stelt dat u in die situatie wel zult onderzoeken of er alternatieven zijn.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp.a): De vragen komen inderdaad vroeg, maar wij krijgen die vragen natuurlijk ook. Die vragen worden op het terrein gesteld. Het zijn meestal de gemeenten aan wie de landbouwers die vragen als eerste richten. Dat puntje wil ik nog toevoegen aan wat de collega's al gezegd hebben, minister: voer alstublieft een goede, directe en open communicatie met de lokale besturen, want het zijn zij aan wie de landbouwers hun vragen als eerste richten, en het zijn ook zij – in de hoop dat het als ramp erkend wordt – bij wie de regierol zit.

Ik heb u daarnet gezegd dat ik zelf al meerdere vragen van landbouwers gekregen heb om die gemeentelijke schadecommissie bij elkaar te roepen. Wij hebben ook een informatierondvraag gedaan bij onze landbouwers, maar het heeft natuurlijk niet zoveel zin om die schadecommissie bij elkaar te roepen als we niet weten of het als landbouwramp erkend wordt.

Ik wil dat echt benadrukken om daar, in zoverre dat het kan, wat druk achter te zetten, zodat er snel uitsluitend over komt of dit al dan niet als landbouwramp erkend kan worden. Wat mij betreft, bestaat er eigenlijk weinig discussie over het uitzonderlijke karakter.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Minister, ik deel natuurlijk de gevoelens van eenieder ter zake, maar er zijn twee eigenaardigheden. Eerst en vooral vrees ik dat het zou kunnen dat de vorst van die datum niet uitzonderlijk is. De oorzaak van de schade ligt niet bij de vorst, maar bij het goede weer. En dat was uitzonderlijk. Het

uitzonderlijk goede weer heeft de fruitzetting en de bloemzetting met een drietal weken vervroegd. En dat is helaas niet zo letterlijk toepasbaar op ons systeem.

Als er een plan B zou kunnen zijn, mijnheer Engelbosch, is het te weten dat men een uitzonderlijke variatie heeft van warm weer, met de bloesem- en de peerzetting, en dan de vorst. U kent de ijsheiligen tot begin mei elk jaar. Is dat voor interpretatie vatbaar? Ik wens de belangstelling van de minister daarop te trekken. Als je louter litteraal voortgaat op de technische oorzaken van de schade, die immers is, dan ga je misschien problemen krijgen van interpretatie. Het is dus de combinatie van de twee elementen waar ik uw aandacht op wil trekken. Dat lijkt mij belangrijk.

De landbouwcommissies – en ik begrijp de charmante burgemeester ter zake – zijn natuurlijk heel bedreven en bevoegd in streken waar er heel veel laagstam wordt geteeld. Ik heb een rondvraag gedaan in het gebied dat ik een beetje beter ken op dat vlak, namelijk Zuid-Oost-Vlaanderen. En daar is dat relatief schaars. Ik stel mij vragen over de specifieke bevoegdheid van de landbouwcommissies, die gewoon zijn om akkerschade en schade aan gewassen te beoordelen en minder, in de gemeenten die ik goed ken, om dat type van schade te beoordelen. In feite is dat niet zo moeilijk. Ofwel hangen er appels en peren op de bomen, ofwel niet. Het is relatief eenvoudig. Maar je moet toch de aandacht trekken ter zake.

Ik ben gisteren nog eens gaan kijken naar de boomgaarden. Wij hebben de peren aanstands tegen de rui gespreid na de vorst die wij vastgesteld hebben. Want eigenaardig genoeg kunnen peren pitloos groeien, terwijl appels dat niet kunnen. Het moet nog nagekeken worden of wat wij gebruikt hebben als middel tegen de perenrui, enig effect kan hebben op sommige plaatsen, rekening houdende met de temperatuur. Dat is allemaal wisselvallig, de temperatuur op de grond, de temperatuur op hoogte.

Collega De Meyer heeft gelijk wat de appels betreft. Het is nog niet controlegevijs mogelijk om de schade hic et nunc te begroten, omdat men bij het nakijken nog niet goed weet wat de impact zal zijn geweest. Je begint problemen te krijgen bij -2 of -3 graden. Het hangt er ook van af op welke hoogte je zit. Het gaat over laagstamfruit. Je hebt de temperatuur die lager is bij de grond dan boven, wat men soms anders meent te interpreteren. Maar ik geloof in uw goede wil. Ik geloof ook in de mogelijkheid van wat ik in het begin gezegd heb, om daar misschien een interpretatie te hebben die kan stroken met de fysische samenvloeiing van te goed weer met te slecht weer in eenzelfde periode.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voor alle duidelijkheid, collega's: de piste van de landbouwramp zijn we volop aan het bewandelen. We gaan er ook alles aan doen om dat vlot te laten verlopen. We hebben aan het KMI gevraagd om de uitzonderlijke situatie te bekijken. Het zit daar wel al in vervat, maar we zullen nog eens uitdrukkelijk meegeven dat men de langere periode moet bekijken. Ik denk dat dat een correcte suggestie is. In maart is het te warm geweest volgens normale normen, zoals wij het gewend zijn. Daarna kwam die vorst. En dan zitten we inderdaad met die situatie.

Lukt dat niet, wat is dan het plan B? Het plan B is altijd dat we dan inderdaad richting Europa gaan en kijken of we bondgenoten kunnen vinden om op die manier de sector ook mee te ondersteunen. Dat zullen we zeker doen. We zullen dat uiteraard ook al meegeven op de verschillende fora die we daar hebben.

Hoelang zal het duren voor het KMI de oefening heeft gemaakt? Hun richtdatum is 19 mei, maar ik pin me daar niet op vast.

Wat de schadecommissies betreft, moeten we eerst duidelijkheid hebben over de vraag of het al dan niet over een landbouwramp gaat. Die lokale besturen kunnen natuurlijk wel die plaatsbezoeken afleggen. Zij kunnen zich ook laten bijstaan door extra experts wanneer zij de situatie niet zo goed kennen omdat dat nuttig kan zijn in het kader van de fiscaliteit. Stel dat het geen landbouwramp is en dat ook Europa niet over de brug komt, dan kan het toch heel belangrijk zijn om een duidelijk attest te hebben om dat later te kunnen gebruiken voor fiscale inbreng.

De schade wordt opgemeten op twee momenten: op het moment van de schade en bij de oogst. U kent die procedure.

We blijven dit opvolgen. We zijn ook in nauw contact met de sector en we zullen rechtstreeks communiceren met de lokale besturen zodat zij mee zijn in dit verhaal. We zijn allemaal bereid om deze situatie goed op te volgen en zo veel mogelijk oplossingen te zoeken voor een sector die inderdaad al heel zwaar getroffen is.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Ik heb hier nog weinig aan toe te voegen. Minister, het is duidelijk dat iedereen de bezorgdheid deelt en dat u het nodige doet en de piste van de landbouwramp volop aan het bewandelen bent. Ik begrijp wel dat u zelf niet in de hand hebt of dit effectief zal worden erkend als landbouwramp. In die zin ben ik ook wel blij met het plan B, waarbij we op Europees niveau kijken of we partners kunnen vinden om na te gaan wat er mogelijk is. Uit uw uiteenzetting begrijp ik dat de schadecommissies en de lokale besturen vandaag wel al actie kunnen ondernemen. Want ook al wordt dit niet erkend als landbouwramp, dan nog is dat nuttig voor de andere pistes. Ik roep de lokale besturen, en ik zal dat zelf ook doen in mijn gemeente, dan ook op om vandaag al de nodige stappen te zetten. Er is geen enkele reden om daarmee te wachten.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, uw antwoord bevestigt dat u dit dossier op een geëngageerde manier zult opvolgen.

Het is evident dat gemeenten, zoals de heer Engelbosch al heeft gezegd, op geen enkel verder antwoord moeten wachten om nu al in actie te schieten.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp.a): Wat die laatste opmerking betreft, wil ik nog een kleine nuance maken. Ik was bezig de gemeentelijke schadecommissie in mijn gemeente samen te roepen, maar ik heb van de fruittelers zelf de boodschap gekregen om even te wachten omdat de schade op dit moment blijkbaar nog niet heel goed is vast te stellen. Ze vragen nog enkele weken te wachten tot de schade duidelijker kan worden vastgesteld. Maar dat betekent niet dat intussen al niet de nodige administratieve maatregelen kunnen worden getroffen.

Mijnheer De Croo, u leek de competentie van die commissie een beetje in twijfel te trekken, maar ik denk dat we daar vorig jaar jammer genoeg al ervaring mee hebben opgedaan. Die commissie wordt redelijk goed ondersteund door deskundigen uit de administratie Landbouw en vanuit Financiën. De schadecommissie heeft ook een fiscaal nut voor mensen die nog werken met een forfait, die nog geen vennootschap hebben, maar dat is wel een minderheid.

Voor de rest, minister, hoop ik dat we zo snel mogelijk uitsluitel krijgen en dat wanneer plan A niet kan doorgaan, plan B in actie kan worden gezet. Ik denk dat er in heel Europa veel schade is door de vorst. De heer De Croo zal ongetwijfeld gelijk hebben dat dit voor een deel te maken heeft met het feit dat de fruitbomen

vroeger in bloei stonden, wat niets afdoet aan het feit dat de landbouwers wel degelijk door een ramp getroffen zijn.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de status van 'vrije uitloop' in het kader van de ophokplicht in het geval van vogelgriep – 1876 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over financiële gevolgen van de ophokplicht voor houders van kippen met vrije uitloop – 1991 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Eind vorig jaar werd zowat heel Europa opnieuw in de ban gehouden door de vogelgriep. Het is een moeilijk te bestrijden probleem dat een wederkerig karakter kent en de hele pluimveesector treft. Een van de preventieve maatregelen hiertegen is de befaamde ophokplicht.

Minister, deze problematiek werd op 18 januari 2017 ook al in de commissie Landbouw besproken naar aanleiding van de vragen van de heren Engelbosch en Vanderjeugd.

Het nadeel van deze maatregel voor bedrijven met vrije uitloop is u wel bekend. Indien de ophokplicht langer loopt dan 12 weken, verliezen deze bedrijven hun status van 'vrije uitloop' en mogen de eieren niet meer in de handel worden gebracht als vrije-uitloopeieren.

Aangezien de hele Europese sector met dit probleem verveeld zit, worden er her en der creatieve oplossingen bedacht. Zo trachtte de Duitse deelstaat Baden-Württemberg de Europese regels te slim af te zijn door de ophokplicht tijdelijk stop te zetten zodat er geen aaneengesloten periode van 12 weken is. Eurocommissaris Hogan maakte in zijn antwoord op een schriftelijke vraag echter duidelijk dat dergelijke trucs niet aanvaard worden in de Europese Unie.

De sectorgroep pluimvee van de Boerenbond zelf komt nu met een nieuw voorstel voor de problematiek. Hij stelt voor om de 12-wekenregel uit de handelsnormen te halen en een eenderderegeling in te voeren. Leghennen moeten hierbij minstens een derde van hun leven toegang hebben tot vrije uitloop. Zo kan de pluimveehouder ook tegemoetkomen aan het dierenwelzijn door de dieren binnen te houden bij extreme weersomstandigheden zoals regen, storm en extreme koude. In het geval van ophokplicht kan het pluimvee vervolgens worden binnengehouden zonder verlies van status als vrije uitloop.

Minister, gezien de nieuwe inzichten die worden aangereikt vanuit de sectorvakgroep wil ik u graag een aantal vragen stellen.

Bent u op de hoogte van het voorstel van de sectorgroep? Wat is uw standpunt hierover?

Is het wenselijk om een nieuwe regeling in te voeren op Europees niveau? Kan de regelgeving die geldt voor bio-eieren in het kader van overmacht niet geëxtrapoleerd worden naar vrije uitloop?

Volgens de sectorvakgroep blijkt ook Europa open te staan om te spreken over een aangepaste regeling, nochtans werd hier in een vorige commissievergadering

gesteld dat er op korte termijn geen oplossingen te verwachten vielen. Welk voorstel zult u formuleren op Europees niveau? Verwacht u vervolgens dan ook een snelle oplossing, wat te wensen valt gezien het grillig karakter van de vogelgriep en de kans in de volgende jaren op een mogelijke herhaling?

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Ik sluit me aan bij de vraag van de heer De Meyer die de situatie al uitvoerig heeft geschetst.

Minister, u bevestigde in een antwoord op mijn vraag om uitleg dat er op Europees niveau actie ondernomen werd, maar dat het Directoraat-Generaal Landbouw van de Europese Commissie niet de intentie had om een uitzondering toe te staan. Dat is hier ook besproken in de commissie.

Sinds 20 april is de ophokplicht, die terecht was en die we ook nooit in vraag hebben gesteld, gelukkig opgeheven. De financiële gevolgen voor de pluimveehouders van kippen met vrije uitloop zullen echter aanzienlijk zijn.

Minister, kunt u de schade schatten? Is er voor de getroffen pluimveehouders geen enkele mogelijkheid om hun geleden schade te verhalen?

Bent u intussen op Europees niveau blijven aandringen op een uitzonderingsregeling? Zult u dat ook in de toekomst blijven doen? Zult u eventueel steun zoeken bij andere lidstaten met een grote pluimveehouderij?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, het goede nieuws is dat de ophokplicht intussen is opgeheven.

We hebben dit probleem aangekaart bij Europa waarop de Europese Commissie zei geen mogelijkheden te zien om de geldende regels voor vrije-uitloopeieren op korte termijn te wijzigen. We zijn blijven aandringen, we stonden niet alleen, we hadden compagnons zoals de Nederlandse collega. We hebben Eurocommissaris Hogan kunnen bewegen om een opening te laten om te onderzoeken of er in de toekomst eventueel kan worden bijgestuurd. Het is immers niet denkbeeldig dat ook de volgende winters nog vogelgriep zal worden vastgesteld. De suggesties die vanuit onze Vlaamse leghennensector werden geformuleerd, moeten in dat kader worden bekeken.

Welke richting het zal uitgaan, is vandaag nog niet duidelijk. Misschien komt er een gelijkaardige regeling zoals dat nu ook geldt voor de biolandbouw. Dit is echter gissen, ik geef enkel een piste die mogelijk kan worden bewandeld.

Wij hebben geen zicht op de schade. Daarvoor moeten bedrijfstechnische en boekhoudkundige gegevens van de individuele bedrijven worden samengebracht. Dat is niet evident, want de eierprijs is vaak strikt vertrouwelijk en contractueel overeengekomen tussen de producent en de afnemer van de eieren. Ik vernam bijvoorbeeld ook dat er afnemers zijn die de toeslag voor vrije uitloop gewoon zijn blijven doorbetalen tijdens de ophokplicht. Ik heb er geen zicht op hoe ruim dat is gebeurd, maar er zijn dus wel een aantal initiatieven in die richting geweest.

Het feit dat men dergelijke overmachtssituaties binnen de keten solidair tracht op te lossen, vind ik in elk geval een zeer positief signaal. Dat sluit perfect aan bij mijn eigen visie dat dit in nog veel meer sectoren zou moeten gebeuren. Ik denk dan aan de producenten- en brancheorganisaties waar we het al vaker over hadden in deze commissie. Het is een teken van respect voor elkaar en van het besef dat alle schakels op elkaar zijn aangewezen, ook als een van de schakels in de problemen komt.

Tot op heden heeft geen enkele sectororganisatie of individuele pluimveehouder een concrete vraag voor compensatie gesteld of een economisch schadedossier ingediend. De Europese Commissie beschikt in theorie over de mogelijkheid om onder bepaalde voorwaarden uitzonderlijk crisissteun vrij te maken die dan door de lidstaten mee kan worden gefinancierd. Vandaag is er echter nog geen enkele aanvraag in die zin en is dit niet aan de orde. Wij blijven wel opvolgen welke piste de Europese Commissie verder zal bewandelen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, wij moeten in de eerste plaats hopen dat we de komende jaren niet onmiddellijk opnieuw worden geconfronteerd met vogelgriep.

Het goede nieuws in uw antwoord is toch dat u stelt dat Europa een opening laat om de huidige regeling eventueel te versoepelen maar dat daarover verdere dialoog noodzakelijk is. Wij hopen uiteraard verder te worden geïnformeerd wanneer hier belangrijke stappen worden gezet.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw positieve antwoord. Het is positief dat er in de toekomst misschien iets mogelijk zal zijn. Situaties die we hebben gekend waarbij bepaalde lidstaten hun kippen even buiten laten om ze daarna opnieuw op te hokken zijn niet echt eerlijk ten aanzien van lidstaten die de ophokplicht nauwgezet opvolgen.

U zegt verder dat er op dit moment nog geen dossiers zijn ingediend. Vraag is natuurlijk of de instanties die de landbouwers helpen, voldoende op de hoogte zijn van het feit dat eventueel crisissteun vanuit Europa mogelijk is.

Minister, zult u overleg plegen met federaal minister van Landbouw Willy Borsus? Hij heeft immers de mogelijkheid om betalingen van sociale bijdragen en de vork die daarop wordt toegepast, te faciliteren.

Er blijkt ook nood te zijn aan de invoering van een fiscaal stelsel dat we op federaal niveau al meermaals hebben bepleit, zijnde het fiscaal 'carry back'- of 'carry forward'-principe. Zult u de invoering van dat stelsel eventueel met uw federale collega bepleiten?

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Ik wil nog iets zeggen over de verschillende pistes die worden bewandeld en wat de sector zelf voorstelt. Ik wil de minister graag het standpunt van de N-VA meegeven zodat ze het ook in overweging kan nemen. We zijn absoluut geen voorstander van de versoepeling die wordt voorgesteld door de sector zelf, namelijk dat ze maar een derde van hun leven toegang zouden moeten hebben tot vrije uitloop. Die versoepeling holt het principe van een vrije-uitloopkip uit. Momenteel mag zo'n dier maximaal 12 weken worden opgesloten. Ze zou dan eigenlijk twee derde van haar leven mogen worden opgesloten. Die piste mogen we niet bewandelen. Er is het argument van de slechte weersomstandigheden, bovenop de vogelgriep, maar dat duurt nooit 12 weken aan een stuk. Dat zou trouwens in de praktijk betekenen dat men naar een stelsel kan evolueren waarbij men drie stallen heeft en maar voor één stal voldoende buitenruimte of vrije-uitloopruimte. Op die manier wordt het huidige systeem helemaal onderuitgehaald.

We zijn wel voorstander van – ik hoop dat u daarvoor een pleidooi kunt houden op Europees niveau – eenzelfde behandeling als bij de bio-eieren. Dit zijn uitzonderlijke omstandigheden, dit is overmacht, maar we staan toch toe dat ze de naam 'bio-eieren' blijven behouden. We hopen echt dat u voor die piste kiest.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Ik zou zeggen in het Latijn: 'experientia omnia docet' of de ervaring laat ons veel leren. Minister, misschien kan er een kleine debriefing gebeuren van de voorbije situatie? Dat kan bijzonder nuttig zijn voor toekomstige situaties. Als dat niet te veel werk vraagt, kan dat door een bevoegde dienst gebeuren.

Er zijn ook omstandigheden van bijna onmogelijkheid tot ophokking. Ik beken, mea culpa, mea maxima culpa: ik heb de mijne niet kunnen ophokken, want ik kan ze niet pakken. Als ik daar heel brutaal in zou schieten, zijn mijn pauwen en eenden weg. 'A l'impossible nul n'est tenu', maar we moeten toch eens nakijken of het wel realistisch is. De wilde dieren voegen zich, desondanks Europa, niet naar die ophokplicht.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De evaluatie over het al dan niet ophokken en over de maatregelen om vogelgriep tegen te gaan, moet op het federale niveau gebeuren. We moeten hun die verantwoordelijkheid laten, ook wat betreft de sociale maatregelen. Ik wil dit gerust wel aankaarten bij minister Borsus, maar week na week wordt hier gevraagd dat ik bij minister Borsus over iets zou aandringen. Ik veronderstel dat er ook in het federale parlement vragen kunnen worden gesteld en zaken onder de aandacht gebracht. Ik zie de minister vaak en we komen goed overeen. Ik zal het dus vragen, maar ik veronderstel dat in de Kamer het werk wordt verricht dat er verricht moet worden.

De economische schade is moeilijk in kaart te brengen als er geen aanvragen zijn. We kunnen wel een rondvraag doen in de sector, maar zal iedereen alles op de tafel leggen als er geen officiële aanvragen zijn?

Het standpunt van de N-VA verwondert me een beetje "omdat het al bestaat bij de biolandbouw". Dat is dan weer met twee maten en gewichten: bij biolandbouw kan het wel, en bij de traditionele landbouw zou het niet kunnen. Pleit u er dan ook voor om het voor de biolandbouw op een andere manier toe te passen? Het is me niet zo duidelijk waarom het bij het ene wel kan en bij het andere niet. Dat is met twee maten en gewichten. Dat is jammer. Ik vind het ook niet echt fundamenteel onderbouwd, maar als het zo is, hoor ik graag welke reden daar eventueel achter kan zitten om het voor bio toe te laten en voor de traditionele landbouw niet.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voor alle duidelijkheid, als we spreken over de eenderde-regeling, dan betekent dit niet per definitie dat het pluimvee twee derde van de tijd binnen blijft maar wel dat in noodsituaties, zoals uitzonderlijk slecht weer, storm of vorst, om redenen van dierenwelzijn deze dieren worden binnengehouden.

Bij calamiteiten zoals vogelgriep is er reeds een regeling die het achteraf naar Europa makkelijker maakt om wel verder het statuut van vrije uitloop te behouden. Men moet het voorstel op de juiste manier interpreteren.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, we hebben een heel goede lijn met onze federale collega's-parlementsleden. Daar worden ook heel wat vragen gesteld. Aangezien u af en toe met uw collega-minister samenzit, denk ik dat het handig is dat u daar eens over spreekt.

Ik volg dit verder op en kijk uit naar wat er vanuit Europa in de toekomst mogelijk zal zijn.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.